

TIEDOKSI

Kansantaloustieteen päivät Oulussa helmikuun alussa

Taloustieteellinen Yhdistys järjestää Kansantaloustieteen päivät Oulussa 7.–8.2.2019. Päivät järjestetään nyt 41. kerran. Plenum-esityksen pitää Professori Jordi Galí (Universitat Pompeu Fabra, Barcelona). Galí tunnetaan kontribuutioistaan niin sanottuun uuteen keynesiläiseen makrotaloustieteeseen. Hän on tutkinut suhdannevaihteluiden syitä ja optimaalista rahapolitiikkaa.

Kansantaloustieteen päivien konferenssimaksu on 130 euroa, joka sisältää vuoden 2018 yhdistyksen jäsenmaksun. Jatko-opiskelijat voivat anoa yhdistykseltä matka-avustusta lähettämällä vapaamuotoisen hakemuksen yhdistyksen sihteerille 7.1.2019 mennessä. Lisätietoa päivistä löytyy Taloustieteellisen Yhdistyksen nettisivuilta osoitteesta:

<http://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/kt-paivat/>.

Yhteinen hyvä edellyttää kannustimia, korkeatasoista koulutusta ja valinnanvapautta

Helsinki Graduate School of Economicsin avajaiset pidettiin Helsingin yliopiston juhlasalissa 24.10.2018. Tilaisuudessa puhuivat muun muassa Jean Tirole Toulouse School of Economic-

sista ja Bengt Holmström MIT:sta, molemmat taloustieteen Nobelilla palkittuja tutkijoita.

Holmström asetti kyseenalaiseksi Euroopassa tavanomaisen käsityksen, jonka mukaan yhdysvaltalaiset yliopistot ovat hyviä sen vuoksi, että niiden käytettävissä on paljon rahaa. Asia on pikemminkin päinvastoin, raha hakeutuu sinne, missä on parhaimmat ihmiset ja parhaimmat ideat. Holmström kyseenalaisti toisenkin vakiintuneen käsityksen, jonka mukaan innovaatiot yliopistoissa syntyvät suurista ajatuksista (*thinking big*). Holmströmin mukaan innovaatiot syntyvät rajoista ja rajoituksista. Oman lokeron ulkopuolelle (*out of box*) ei voi siirtyä, ellei ole ensin lokeroa, josta lähtee liikkeelle. Siksi amerikkalaisissa yliopistoissa tohtoriopintojen kaksi ensimmäistä vuotta käytetään yhteisiin luentoihin. Sen jälkeen opiskelijoita patistetaan oikeiden vastausten sijasta esittämään oikeita kysymyksiä, mikä on kaikkein vaikeinta. Haaste on tunnistaa ja muotoilla ongelmat siten, että ne voidaan ratkaista.

Tirolen mukaan niin sanotut viheliäiset yhteiskunnalliset ongelmat, kuten ilmastonmuutos, tulevat entistä viheliäisimmiksi sen takia, että niiden ratkaisemisessa yhteinen hyvä ja yksityisytyinen etu ovat ainakin aluksi toistensa kanssa ristiriidassa. Yhteisen hyvän edistäminen edellyttää oikeita kannustimia, kuten päästökauppaa ja verouudistuksia. Poliitikkojen tulisi ymmärtää, että ilmastonmuutoksen pysäyttäminen edellyttää rahoituksellisia investointeja. Vaikeita valintoja ei voi välttää.

Helsingin yliopiston Kansantaloustieteen alumnit ry kutsuu potentiaalisia lahjoittajia

Helsinki Graduate School of Economics paikkaa taloustieteen osaajapulaa Suomessa, laajentaa taloustieteen tutkimuskohteita ja tähtää kansainväliseen huippututkimukseen. Tämän onnistumiseksi uuden yksikön on kyettävä houkuttelemaan lahjakkaita opettajia Suomesta ja ulkomailta. Yksikön tavoitteena on vahvistaa taloustieteen osaamista Suomessa 15 uudella professorilla. Helsingin yliopiston kansantaloustieteen alumneilla ja kansantaloustieteen tutkinnon suorittaneilla on nyt mahdollisuus tukea tätä tärkeätä hanketta mm. rahalahjoituksilla. Tämä on uutta Suomessa, jossa yliopistollinen tutkimusrahoitus on nojannut tähän saakka pääasiassa julkisiin varoihin. Helsingin yliopistolle ja Helsinki GSE:n rahastoon voit lahjoittaa helposti verkkolomakkeella. Yli 850 euron lahjoituksesta saat verovähennyksen ansiotuloista. Muistathan tätä varten ilmoittaa yhteystietosi lahjoituksen yhteydessä. Lisätietoja saa Helsingin yliopiston sivuilta tai ottamalla suoraan yhteyttä lahjoituksia hoitaviin tahoihin:

lahjoittajasuhteet@helsinki.fi tai yhteiskuntasuhteet@helsinki.fi.

Vaasan yliopisto avaa tutkimustaan kaikille avoimesti luettavaksi

Avoimuus on keskeinen osa tieteellistä toimintaa. Vaasan yliopisto avaa tutkimustaan kaikille avoimesti luettavaksi uuden Osuva-julkaisuarkistonsa kautta. Tutkimustulosten ja -aineistojen avoin julkaiseminen lisää tutkimuksen näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä tuo tutkittua tietoa

kaikkien saataville. “Avoimet julkaisut ovat yksi avoimen tieteen peruspilareista, tutkimuksen lopputulokset saadaan näin mahdollisimman nopeasti mahdollisimman monen käyttäjän ulottuville” toteaa Vaasan yliopiston Tutkimuksen palveluiden päällikkö Virpi Juppo Vaasan yliopiston tiedotteessa 25.9.2018. Vaasan yliopiston Osuva-julkaisuarkisto sisältää suurimman osan yliopiston omista julkaisuista, tutkimuksista, väitöskirjoista ja muista opinnäytteistä sekä rinnakaistallennettuja tieteellisiä artikkeleita, joiden kustantaja on antanut luvan jakaa julkaisun avoimesti kaikkien luettavaksi. Julkaisuarkistoon voi tutustua osoitteessa osuva.uwasa.fi.

Investoinnit lapsen varhaisvuosiin teemana syksyn VATT-päivässä

Varhaisen lapsuuden hoitomuodoista ja lapsiperheiden tukemisesta käydään vilkasta julkista keskustelua meillä ja muualla. Mitä taloustieteellisen tutkimuksen perusteella tiedetään varhaisvuosiin tehtyjen investointien vaikutuksista? Näitä kysymyksiä käsiteltiin syksyn VATT-päivässä Helsingin Tieteiden talossa 25.10.2018. Tilaisuuden ulkomaiset alustajat olivat Diane W. Schanzenbach Northwestern Universitystä ja Tarjei Havens Oslon yliopistosta. Päivän toisen osan avasi perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko puheenvuorolaan lapsen näkökulman huomioimisesta politiikan muutoksissa. Palkansaajien tutkimuslaitoksen tutkimusjohtaja Tuomas Kosonen ja VATT:n tutkimusprofessori Kristiina Huttunen esittelivät suomalaisella aineistolla saatuja tuoreita tuloksia lasten kotihoidon tuen lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutuksista. Näitä tuloksia kommentoi tutkimusprofessori Anna Rotkirch Väestöliitosta.

Veronkiertodirektiivi on kallis ja riittämätön lääke kansainvälisen yritysverotuksen ongelmiin

EU:n veronkierron vastaiset toimet eivät kykene korjaamaan järjestelmän rakenteellisia heikkouksia. Samalla ne synnyttävät suuren määrän uutta lainsäädäntöä, johon sopeutumisesta aiheutuu sekä reaalityaloudellisia että hallinnollisia kustannuksia, arvioidaan EconPol Europe -tutkimuslaitosverkoston tuoreessa raportissa. EconPol Europe tutkimusverkostoon kuuluu yhdeksän tutkimuslaitosta ja korkeakoulua eri Euroopan maista (<http://www.econpol.eu/>). Suomesta mukana on Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT. Verkoston työ keskittyy talous- ja finanssipolitiikan tutkimiseen.

Verkoston sivuilla julkaistiin syyskuussa 2018 raportti, joka arvioi EU:n veronkierron vastaisten toimenpiteiden (*Anti-tax Avoidance Package*) vaikutuksia. Raportin mukaan suunnitellut toimet, joiden keskeinen elementti on ns. veronkiertodirektiivi (*Anti-tax Avoidance Directive*), eivät ratkaise nykyisen yritysverotuksen puutteita. Vaikka toimenpiteet rajoittavat muun muassa hybridijärjestelyjen ja korkovähennysten hyödyntämistä verosuunnittelussa, ne eivät korjaa kansainvälisen yritysverotusjärjestelmän rakenteellisia heikkouksia. Jatkossa tarvitaan suuremmin ongelmien syihin pureutuvia ratkaisuja. Raportin laatimiseen osallistui tutkijoita VATT:sta (Seppo Kari ja Olli Ropponen), Oxfordin yliopistosta ja saksalaisesta ZEW-tutkimuslaitoksesta.

Suomalaisekonomistien kantoja ilmastonmuutokseen, finanssipolitiikan viritykseen ja EKP:n rahapolitiikkaan

Ekonomistikoneen paneeliin osallistuneista taloustieteilijöistä 98 prosenttia katsoo, että ilmastonmuutoksen hillintä vaatii rajoitteita ja kannusteita yksilöiden ja yritysten toiminnalle. Vastaavasti 93 prosenttia paneelin ekonomisteista katsoo, että hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi Suomen tulee pyrkiä vaikuttamaan siihen, että EU ja sen jäsenmaat sitoutuvat nykyistä kunnianhimoisempiin päästötavoitteisiin sekä ajavat kansainvälisen ilmastopimuksen tavoitteiden kiristämistä. Kyselytulokset julkaistiin 7.11.2018.

Samana päivänä julkaistiin vielä kolmannen kyselyn tulokset. Sen mukaan peräti 45 prosenttia paneeliin vastanneista on epävarma valtion vuoden 2019 budjetin sopivuudesta suhdannetilanteeseen. Viidennes (18 %) pitää finanssipolitiikan linjaa sopivana, mutta selvästi suurempi osuus (38 %) toruu budjettia liian löysäksi. Kriitikoiden mukaan finanssipolitiikkaa tulisi nyt kiristää puskureiden luomiseksi tulevaisuutta varten.

Lokakuun alussa ekonomisteilta kysyttiin kantoja EKP:n rahapolitiikkaan. Valtaosa ekonomisteista oli sitä mieltä, että EKP:n viime vuosina harjoittama määrällinen keventäminen on ollut hyödyllistä. Neljännes (26 %) ekonomisteista oli asiasta epävarma tai ei ottanut siihen kantaa. Kommentteissaan taloustieteilijät kritisoivat etenkin sitä, että määrällinen keventäminen aloitettiin liian myöhään. Selvä enemmistö (69 %) lopettaisi EKP:n määrällisen keventämisen vuoden lopussa, eikä yksikään vaadi sen jatkamista. Kommentteissaan ekonomistit toteavat, että käytännössä keventämistä on irtaannuttava vaiheittain. Kolmannes

(32 %) ekonomisteista on kannastaan epävarma tai ei ota asiaan lainkaan kantaa. Nämä tulokset julkistettiin 3.10.2018.

Ekonomistikone selvittää ekonomistien kannat ajankohtaisiin talouden kysymyksiin. Tulokset on luettavissa sivulta Ekonomistikone.fi.

Ekonomistiasiantuntemus alkaa kiinnostaa asianajotoimistoja

Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksessa vuodesta 1992 työskennellyt Petri Rouvinen (s. 1968) aloittaa tammikuussa 2019 Avance Asianajotoimiston ekonomistina (*Senior Economist*). Rouvinen perustelee lähtöään uusilla haasteilla. "Tutkijana olen pitkään seurannut eri toimialojen muutosta ja muuttumista mm. digitalisoinnin myötä, ja nyt olen innostunut niistä mahdollisuuksista, joita positiivisessa muutoksessa olevalla asianajotoimialalla on tarjota", Rouvinen sanoo ETLA:n asiasta julkaisemassa tiedotteessa (9.11.2018). Asianajotoimisto korostaa Rouvisen talousasiantuntemuksen merkitystä yhä monimutkaisemmaksi käyvien juridisten ongelmien ratkaisemisessa. Rouvinen jatkaa Etlassa *Senior Fellow'na* ja osallistuu edelleen Etlan hankkeisiin. Rouvisen seuraaja nimitetään marraskuun aikana.

Tieteen päivät taas tammikuussa

Tieteen päivät on suurelle yleisölle suunnattu, kaikki tieteenalat kattava tiedetapahtuma, jossa eri alojen tutkijat kertovat laaja-alaisesti tietees-tä ja tutkimuksesta sekä tieteen mahdollisuuksista. Tieteen päivät järjestetään Helsingissä viisipäiväisinä joka toinen vuosi tammikuussa. Seuraavat Tieteen päivät järjestetään 9.–13.1.2019. Pääasiallinen tapahtumapaikka on Helsingin yliopisto. Muissa yliopistokaupungeissa järjestetään kaksipäiväisiä Tieteen päiviä.

Ohjelman runkona toimii tietyn teeman ympärille rakentuva luento-ohjelma, jossa valittua teemaa lähestytään eri näkökulmista. Tämän vuoden teemana on *Robkeus*. Ohjelmassa on tälläkin kertaa mukana taloustieteellisiä teemoja, kuten "Riskin taloudelliset ilmenemismuodot" keskiviikkona 9.1. ja "Rohkeus ja talous" perjantaina 11.1.. Päiviin kuuluu myös oheistapahtumia, kuten Tieteiden yö Kruununhaassa ja Tiedettä kaupungissa. Päivien yhteydessä jaetaan palkinto Vuoden tiedekirjalle ja Vuoden professorille. Ohjelmaan voi tutustua sivulta: <http://www.tieteenpaivat.fi/fi/tieteen-paivat>.

Tieteen päivien järjestäjätahot ovat Tieteellisten seuraain valtuuskunta, Suomen Kulttuurirahasto, Suomalainen Tiedekatemia, Finska Vetenskaps-Societeten – Suomen Tiedeseura, Teknillisten Tieteiden Akatemia ja Svenska Tekniska Vetenskapsakademierna i Finland. Päiviä tukevat Tieteen tiedotus ry ja Koneen Säätiö.